

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *A főváros hódolata Jókainak*

Forrás:

Budapesti Hírlap

Bm. 1925. 2. 18.

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Jókai Mór

Idő

"1925"

Személy

A főváros hódolata Jókainak.

— Emlékünnep a Jókai-szobornál. — Jókai sírjának megkoszorúzása. — Egyéb ünnepek. —

Budapest közönsége ma délelőtt impozáns módon rólta le hódolatát a száz év előtt született nagy mesemondó halhatatlan géniuszának. A főváros ünnepe két részből állott: délelőtt 11 órakor a Jókai-szobor előtt folyt le az emlékünnep, a mely után az ünneplők a kerepesi-úti temetőbe vonultak, a hol megkoszorúzták Jókai sírját.

A Jókai-szobornál.

A zászlókkal, virágokkal és drapériákkal gazdagon díszített Jókai-tér már a reggeli órákban feketélt a megjelent nagyszámú közönségtől. A Jókai-szobornál rendőri kordon volt felállítva, melyen keresztül csak a főváros meghívóival juthatott be a meghívott közönség. A szobor körül a főváros díszbe öltözött huszárai álltak díszőrséget. A szobrot körülövező fehér oszlopok a főváros cimereivel és zászlókkal voltak díszítve s a szobor háttérét hatalmas kárpit alkotta a mely eltakarta a térnek szobor mögötti részét. A szoborral szemben a cserkészek csapata állt sornfalat. A rendet a kivezérvelt hetven főnyi rendőrség élén *Barna Béla* dr. rendőrtanácsos tartotta fenn.

A közönség körében jelen voltak: *József kir. herceg, József Ferenc* dr. és *Albrekt kir. hercegek, Klebelsberg Kunó* gróf kultuszminiszter a kormány képviselőjében. A székesfővárost a tanács élén *Sipőcz Jenő* dr. polgármester, *Folkusházy Lajos* és *Zilahy-Kiss Jenő* alpolgármesterek képviselték s ott voltak: *Schöberl Ervin, Parébl Győző, Vaina Ede* tanácsnokok, továbbá a törvényhatósági bizottság számos tagja. A nemzetgyűlés részéről *Zsitvan Tibor* alelnök, *Karafiát Jenő* dr. házelnök és több képviselő,

köztük *Benedek János, Heinrich Ferenc* és még számosan. A Magyar Tudományos Akadémia részéről *Berzeviczy Albert, Balogh Jenő* jelent meg. Képviselve voltak ezenkívül az egyetemek és főiskolák, az irodalmi társulatok, nemkülönben a társadalmi egyesületek. A hadsereget tisztí küldöttség képviselte, az élén *Ludvig Gyula* tábornaggyal, *Zechmeister József* vándorőrségi főparancsnokkal és *Asbóth* lovassági felügyelővel. A család részéről öz. *Jókai Mór*né, özv. *Pesztü Árpádné* Jókai Róza és *Pesztü Mária* jelent meg az ünnepeken. Az ünnepek kezdete előtt a megjelent előkelőségek üdvözölték Jókai hozzátartozóit és *Klebelsberg Kunó* gróf kultuszminiszter bemutatatta magát Jókai özvegyének.

Az emlékbeszédek.

A királyi hercegek harsonaszóval jelzett megérkezése után a székesfővárosi énekkar, *Karvay Viktor* vezetésével elénekelt a Himnuszt, majd *Zilahy-Kiss Jenő* alpolgármester emlékbeszédét mondott, elhelyezte a szobor talapzatára a főváros közönségének hatalmas koszoruját. Beszédében az alpolgármester Jókai Mór közéleti hatásáról szólott és rámutatott arra, hogy Jókai, mint polgár milyen benső viszonyban állott a fővárossal. Jókai egész életén és irásain általában végigvonul a haza és a főváros iránt érzett szeretete. Regényveinek a tárgyát a legtöbb esetben a fővárosból veszi, különösen a főváros történelmi múltjából, így Pest és Buda történetét igen sokan Jókai írásaiból ismerhették meg. Ezután ismertette Jókai irodalmának hatását Budapest polgárságára és hangoztatta,

hogy Jókai igazi történelmi nagyság, s az idők folyamán mindig nagyobbra fog nőni.

A nagy tetszéssel fogadott emlékbeszéd után a közönség lelkes ovációja közepette *Rákosi Jenő*, az Országos Jókai-centenáriumi Bizottság elnöke lépett a szónoki emelvényre. Nagy hatású beszédét azzal kezdte, hogy köszönti a közönséget s köszönti azt a napot, a melyen a főváros koszorút helyez Jókai emlékére, de köszönti a verőfényes, ünneplő napot is, a mely most bearanyozza Jókai emlékét. *Bizik* abban, hogy a magyarság reményt adó napja sohasem fog lenyugodni.

— Jókai munkássága — mondta — olyan hatalmas, hogy ha mindazt a sok beüt, a mely az ő neve alatt magyarul és tizenegyet európai nyelven megjelent, esőcseppre változtatná át a Teremtő, akkor olyan tavaszi, májusi eső hullana a magyar földekre, a mely mindent megtermékenyítene, áldást hozna, mintha Jókai lélekének bőségszarujából omlana a reménykedő, váró, bizakodó magyar hazára. Ha pedig Jókai minden sorát egymás mellé állítanánk, be lehetne foglalni, körül lehetne övezni Nagy-Magyarország összes határait a Jókai soraiból összeállított szegéllyel, s ha ezeket a sorokat a határra dirigálnák, ez olyan védőbástyát alkotna a régi magyar határokon, a melyen megtörne minden idegen beavatkozás, s ez győzelmet jelentene, Magyarország feltámadását s reményeinek beváltását.

A lelkes tapsal és éljenzéssel meghálált szép beszéd után a székesfővárosi énekkar elénekelt *Kacsóh Pongrác* Honfidalát és

ezzel véget ért a Jókai-szobornál tartott lélekemelő ünnepség.

Jókai sírjánál.

Az ünneplő előkelőségek a Jókai-szobortól autókon a kerepesi-úti temetőbe hajtottak Jókai sírjához, a melynek környéke délszaki növényekkel volt gazdagon díszítve, magát a sírt pedig elborították a kegyeletes megemlékezésül a család és a különböző testületek részéről elhelyezett koszorúk. Legfelül egy hatalmas, halványzöld szalaggal díszített koszorú a következő felirással: *Mária és Róza*. Mellette a székesfőváros virágdíszes koszorúja a főváros színeit viselő szalagon ezzel a felirattal: *Jókai Mór*nak, a halhatatlan írónak — Budapest székesfőváros közönsége.

Az ünnep a Budai Dalárda által előadott nemzeti Hísekeggel kezdődött. Ezután *Zilahy-Kiss Jenő* alpolgármester mondott beszédet, a melyben kiemelte, hogy a mikor Jókai annak idején Pestre került, az ország állapota körülbelül olyan szomorú volt, mint a mai. Akkor is Jókai lángtelke buzdította az ifuságot és ugyanezt teszi most is, a mikor újból szükségünk van erőt adó lángtelke buzdítására. A főváros halálját, elismerését és köszönetét tolmácsolja Jókai hamvainak és annak a reményének ad kifejezést, hogy Jókai tanításai, igéi termékeny talajra hullanak.

Zilahy-Kiss Jenő beszéde után *Rákosi Jenő* beszélt, a többi közt ezeket mondván:

— Kijöttünk a tomboló életből ide, a hol a halál uralkodik. Odabent a fényből, a dicsőségből vettünk részt, idekint Jókai nyugszik sírjának magányában. Vegyük néldát Jókai életéből és legyünk méltók öhozta.

Rákosi beszéde után a *Budai Dalárda* a Szózatot énekelte el és ezzel befejeződött a kegyeletes ünnep.

A Magyar Nyelvtudományi Társaság emlékülése.

A Magyar Nyelvtudományi Társaság ma az Akadémia kistermében Jókai Mór emlékének szentelt felolvasó-ülést tartott, a melyen Tolnay Vilmos olvasta fel Jókai és a magyar nyelv című értekezését.

Fejegette, hogy milyen gyakorlati és milyen elméleti viszonyban volt Jókai a magyar nyelvvel. Gyakorlatilag teljesen mestere a nyelvnek, *szókinése valamennyi magyar író között a leggazdagabb, még Aranyénál is. Sőt vetekedik a külföld leggazdagabb szóbőségű íróival, még Hugo Viktoréval is.* Bár nincsen még teljes statisztikai kimutatásunk, hozzávetőleg mégis megállapítható, hogy Jókai szókinése meghaladja a huszszet. Irásaiban keresi a szavaknál a jóhangzást, az érdekességet, sőt a furcsaságot. Mestérién jellemez, mindenkit a maga nyelvén beszéltet és dus szókinése egyenlő gazdagságu szóláskészletével. A virtuóz naiv művészetével, és könnyedségével bánik vele. *A szép prózának előtte mesterkelt és nehézkes stílusát könnyeddé és természetessé tette és közelvitté az élő beszédhez; innen előadásának közvetlensége és hatása az olvasóközönségre és író-társaikra egyaránt. Az újabb szép próza minden művelője az ő tanítványa.* Elméleti nézete Jókainak a nyelvről nem állott a tudomány színvonalán, inkább ábrándos. Ez azonban művészetének egyáltalában nem ártott és nyelve a magyar költészetnek örök dicsősége marad.

Ez elnöklő Szinyey József megköszönte a jeles nyelvtudósnak a nagy tetszéssel fogadott ünnepi előadást s ezzel az ülés végét.

A komáromi Jókai-ünnepség budapesti résztvevői részben szombaton délben, részben vasárnap reggel utaznak a magyar Komáromba vasuton, a honnan kocsik szállítják át őket az ünneplő városba. Természetes, hogy erre az alkalomra éppen úgy szükséges utlevél és vízum, mint különben, s ezekről minden résztvevő maga gondoskodik. Eddig már számosan jelentették be szándékukat, hogy résztvesznek Jókai szülővárosa ünnepén. Köztőlük a nagy költő unokája: Feszty Mária festőművész. A Dunántúli Közművelődési Egyesület részéről Fodor Oszkár dr. megyei elnök. Jelentkezett még Jeszenszky Pál, a Mezőgazdasági Bank vezérigazgatója és Császár Elemér egyetemi tanár stb. Az ünnepen résztvenni kívánók jelentkezzenek Reza Dezső főlevéltárosnál (IV., Vármegyeház, I. emelet).

A VIII. kerületi Zrínyi Miklós főgimnázium önképzőköre február 21-én, szombaton délután 5 órakor a Zeneakadémia kamaratermében Jókai-ünnepet rendez. A műsoron zene és énekkari számok, szavaltatok szerepelnek, azonkívül előadásra kerül a *Szigetvári vértanúk* néhány jelenete és a *Nagyenyedi két fűzfa*, az iskola egyik növendékének dramatizálásában.

A keresztényszocialisták Jókai-ünnepé.

A keresztényszocialisták febr. 19-én, csütörtökön este 7 órakor a Scitovszky-téri pártklubban Jókai-ünnepet tartanak. Programust szaval Fuggert Ferenc, Jókairól emlékezik Korpás Ferenc gimn. igazgató, Litassy Éva, Duihally Adrien, Frecska István, Német Ferenc és Herman Károly fogják a műsor zene, ének és szavaló számait előadni. Vendégeket szívesen látnak.

Miskolc Jókai-ünnepé.

Miskolcra jelenik: A Jókai ünnepséget Miskolc város törvényhatósága ma díszes közgyűléssel vezette be. Az ünnepségen résztvett minden miskolci hivatal, testület és egyesület vezetősége, ugyszintén a katonaság küldöttsége is. A miskolci Dalos-Egyesület himnusza nyitotta meg az ünnepélyt. Soldos Béla dr. főispán megnyitóbeszéde után Hatnay Béla dr. városi főjegyző a Nemzeti Hírszekegyet mondotta el. Putnoky Béla dr. tiszteletbeli városi főügyész ünnepi beszédében méltatta Jókai emlékeztét. Indítványára a díszközgyűlés kimondta, hogy Jókai szobrát ércből elkészítteti és azt a népkertben felállíttatja, életnagyságu arcképét pedig a Miskolci Múzeum részére megfesteti. Az ünnepség a Szózat eléneklésével ért véget.